

VERKSAMHETEN 2005-2006

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

TILLBAKABLICKAR PÅ 2005

Året som gick

2005 blev ett år med fortsatt bra tillväxt i Sverige och i Västra Götalands län. Någon större ökning av sysselsättningen fick vi dock inte se. En viktig förklaring till detta är i och för sig positiv – nämligen att produktiviteten har ökat dramatiskt, inte minst i industrin.

De orosmoln som hängt över SAAB i Trollhättan har delvis skingrats. SAAB-fabriken i Trollhättan blir kvar och får specialisera sig på premiumsegmentet, bland annat med ett tillskott av produktion av Cadillac. Men krisen vid SAAB var en nyttig påminnelse om länets beroende av fordonsindustrin och att man måste satsa långsiktigt. Regeringens och industrins gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt om produktionsteknik, som kommer att få sitt centrum i länet, är därför mycket viktigt.

Flodvågskatastrofen i Sydostasien präglade inledningen av 2005 och för övrigt stora delar av året. Länsstyrelsen var engagerad i arbetet med att försöka underlätta för de hemvändande som på något sätt drabbats av katastrofen. En vecka därefter kom stormen Gudrun. Skog fälldes i en omfattning som motsvarar minst ett års avverkning i hela landet – också Västra Götalands län drabbades.

Arbetet inom den nya vattenmyndigheten tog form under året. Mer resurser skulle behövas för Länsstyrelsens administration och än större

kommer behoven att bli när konkreta vattenförbättrande åtgärder blir aktuella i exempelvis kommunerna. En avgift för förbrukning av rent vatten diskuteras.

Länsstyrelsen har ett särskilt samordningsansvar för arbetet med att förhindra våld samt stödja de kvinnor som utsatts för mäns våld. Vi har under året anordnat utbildningar för personer som möter dessa kvinnor. Under konferenser kring samma tema har problemet belysts ur olika synvinklar bland annat samhällsekonomiska. Likaså har arbetet med att förebygga och förhindra hedersrelaterat hot och våld fortsatt under året.

Även under 2005 kom stort intresse att fokusera på Ostindiefararen Götheborg. Den långväga avfärden till Kina inleddes den 2 oktober med destination Cadiz i Spanien. Under nyåret låg hon förtöjd i Recife hamn i Brasilien.

Länsstyrelsen handlägger en mängd frågor som rör den enskilde medborgaren på många områden. När riksdag och regering ändrar lagstiftning får det direkt genomslag i Länsstyrelsens administration. Kraven på utbildning för handledare för privat övningskörning och nytt stöd för energieffektivisering och konvertering till förnybar energi i offentliga lokaler är två exempel på detta.

Budgetpropositionen innehöll glädjande besked. Vi fick resurser att tidigarelägga rekryteringen av minst 43 personer.

April 2006

Göte Bernhardsson
Landshövding

NATURVÅRD

Biologisk mångfald

Länsstyrelsen ska säkra den biologiska mångfalden, främja friluftslivet och verka för en god hushållning med naturresurserna. Detta sker bland annat genom att Länsstyrelsen inrättar och förvaltar naturreservat samt utövar tillsyn enligt Miljöbalken. Miljömålen är grunden för allt arbete på naturvårdssidan.

Under 2005 fattade Länsstyrelsen beslut om nio nya naturreservat på tillsammans 8 550 hektar. Under många år har reservatsarbetet varit inriktat på att skydda värdefulla skogar, men det senaste året har även marina områden stått i fokus. Det har bland annat resulterat i ett nytt naturreservat vid Nordre älvs mynning, som stod klart 2005. Även värdefulla våtmarker, sjöar och vattendrag kan framöver bli aktuella som naturreservat. En tidsplan för detta tas fram under 2006. Bildandet av Sveriges första marina nationalpark – Kosterhavet – fortsätter enligt planerna och involverar många olika intressenter.

- **Nio beslutade naturreservat 2005**
- **Utvecklad kommunsamverkan inom naturvårdsområdet**
- **Fortsatta åtgärder för att nå miljömålen**

Hornborgasjön, ett av landets mest kända naturreservat, lockar cirka 250 000 besökare varje år. De flesta kommer på våren för att se trandansen. Under 2005 guidades närmare hundra grupper, de flesta var skolklasser.

Länsstyrelsen utvecklar samarbetet med kommunerna inom naturvårdsområdet. Det statliga naturvårdsbidraget till kommundrivna projekt, utveckling av tätortsnära naturområden till gagn för friluftslivet samt miljömålen och miljölagstiftningens funktion i samhällsplaneringen är exempel på gemensamma frågor. Under 2005 har

Länsstyrelsen genomfört flera seminarier tillsammans med kommunerna.

För att nå miljömålen arbetar Länsstyrelsen med framåtsträvande och åtgärdsinriktade projekt, bland annat Kinnekulleprojektet som ska bevara, utveckla och skapa förutsättningar för

en långsiktig skötsel av Kinnekulles mest värdefulla naturområden och arter. Ett annat är det EU-finansierade projektet BIRD som bidrar till ett internationellt kunskapsutbyte kring skötsel och restaurering av fågelrika våtmarksområden.

Uppföljningen av länets miljömål pekar på att de delmål som handlar om åtgärdsprogram för skydd av hotade arter ser ut att kunna nås. Det är däremot osäkert om de fem miljömål som handlar om värdefulla naturmiljöer (Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans, Myllrande våtmarker, Levande skogar samt Ett rikt odlingslandskap) kommer att nås fullt ut. Under kommande år ska Länsstyrelsen utveckla det åtgärdsinriktade miljömålsarbetet för att öka möjligheterna att nå målen. Information om miljömålen finns på Länsstyrelsens webbplats www.o.lst.se

MILJÖSKYDD

Hållbar miljö

Länsstyrelsen har hand om provning och tillsyn av större miljöfarliga anläggningar. Det finns cirka 900 verksamheter i länet som behöver tillstånd enligt Miljöbalken. I tillstånden regleras till exempel hantering av avfall, kemikalier, utsläpp till luft och vatten, buller, energifrågor och säkerhet. Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen av ungefär 350 av de tillståndspliktiga företagen.

Länsstyrelsen behandlade cirka 1 750 tillsynsärenden inom miljöfarlig verksamhet under 2005. Det handlar bland annat om granskning av årliga miljörapporter, anmälningar om ändringar i verksamheten och klagomål.

En stor uppgift som Länsstyrelsen har framför sig de närmaste åren är att ge tillstånd till anläggningar som fortfarande saknar någon form av reglering ur miljösynpunkt. På sikt ska även gamla miljötillstånd omprövas utifrån modern lagstiftning.

- **1 750 tillsynsärenden 2005**
- **Vägledning och information till kommunerna i tillsynsfrågor**
- **Åtgärder mot förorenad mark i länet**

Länsstyrelsen har delegerat tillsynen över flera av länets miljöfarliga verksamheter till kommunerna. En prioriterad uppgift är att ge kommunerna vägledning i arbetet. Detta sker till stor del inom projektet Miljösamverkan Västra Götaland som drivs i samarbete med länets kommuner och Västra Götalandsregionen. Under 2006 kommer projektet bland annat att driva kampanjer för tillsyn av energianläggningar och fritidsbåtshamnar.

Problemet med förorenad mark är stort i länet. Länsstyrelsen prioriterar därför tillsyn av markområden där det finns eller har funnits miljöfarlig verksamhet. Under 2006 påbörjas saneringen av EKA:s gamla industritomt i Bengtsfors kommun som innehåller stora mängder kvicksilver och organiska miljögifter. Den planerade utbyggnaden av väg och järnväg i Göta Älvdalen medför ett omfattande arbete med förorenade områden i främst Ale kommun.

Länsstyrelsen deltar i projektet Grön kemi som ska främja utvecklingen av mer hälso- och miljöanpassade kemiska produkter. Ett framgångsrikt arbete har lett till ett EU-förbud mot giftiga HA-oljor i bildäck. Under 2006 sker en satsning på mer miljöanpassad sjöfart.

Miljöskyddsarbetet är inriktat på en ekologiskt hållbar utveckling med miljömålen som grund. Begränsad klimatpåverkan, frisk luft och giftfri miljö är de mål som står i fokus. Tyvärr pekar trenden på att det är svårt att nå dessa mål. Genom tillsyns-, provnings- och planeringsarbete ska Länsstyrelsen försöka vända denna trend. På Länsstyrelsens webbplats, www.o.lst.se, finns information om miljömålsarbetet.

Levande landsbygd

Länsstyrelsen arbetar aktivt med landsbygdsutveckling, där målet är en levande landsbygd i hela länet. Genom att informera, samverka, utbilda och administrera olika lantbruksstöd bidrar Länsstyrelsen till en konkurrenskraftig, lönsam och miljöanpassad jordbruksnäring.

2005 infördes EU:s nya jordbruksstöd, gårdsstödet, i Sverige. Gårdsstödet ska medverka till att jordbruksproduktionen styrs av konsumenternas efterfrågan och inte av vilka bidrag som finns att söka. Flera av de riktade produktionsstöden har ersatts av gårdsstödet, något som kommer att påverka vilka varor som produceras på gårdarna. Effekterna av de nya reglerna väntas få genomslag i livsmedelsproduktionen under 2006 och än mer under 2007 då gårdsstödet ersätter det nuvarande mjölkstödet. För Länsstyrelsens del har införandet av de nya reglerna inneburit en stor tillströmning av ansökningar. 17 000 lantbruksföretag ansökte om stöd 2005 jämfört med 14 000 året dessförinnan.

Arbetet med att ta fram ett nytt landsbygdsprogram är i full gång. Länsstyrelsen deltar i processen genom att bevaka och föra fram de intressen som rör Västra Götalands län. Det nya programmet införs 2007 och har en bredare inriktning än tidigare. Målgruppen är inte bara lantbrukare, utan alla företag och invånare på landsbygden. Under 2006 kommer Länsstyrelsen att avsluta det nuvarande programmet. Med det nya landsbygdsprogrammet får Länsstyrelsen ett större ansvar för att hela landsbygden utvecklas på ett socialt och ekonomiskt hållbart sätt.

I början av 2006 öppnade webbportalen Landsbygdsguiden, www.landsbygdsguiden.se, som kommit till efter att flera av länets aktörer efterlyst en portal för landsbygdens turism och handel. Portalen erbjuder varor och tjänster kopplade till handel, boende, mat och upplevelser.

Länsstyrelsen undersöker förutsättningarna för att starta ett regionalt centrum som riktar sig till småskaliga livsmedels-tillverkare i länet. Det görs också en förstudie om möjligheterna att arrangera Eko-Interfood, Nordens största Eko-mässa, i Västra Götaland 2007.

I länet finns cirka:

- 17 000 lantbruksföretag som ansökte om gårdsstöd 2005
- 466 000 hektar åker
- 70 000 hektar betesmark
- 8 500 förvärvsarbetare inom jordbruket

VATTENVÅRD OCH FISKE

God vattenkvalitet i länets sjöar och kustvatten

Att främja en hållbar vattenanvändning och att skydda och förbättra tillståndet för länets vattenmiljöer är viktiga uppgifter för Länsstyrelsen. Sedan 2005 är Länsstyrelsen också vattenmyndighet för Västerhavets vattendistrikt.

2005 bildades fem nya vattenmyndigheter i Sverige med uppdrag att samordna och driva på vattenmiljöarbetet för införandet av EG:s ramdirektiv för vatten. Länsstyrelsen i Västra Götalands län är vattenmyndighet för Västerhavets vattendistrikt som sträcker sig från åarna i norra Skåne till Göta älvs källflöden i Härjedalen och Norge.

Vattenmyndigheten Västerhavet har tillsammans med övriga fyra vattenmyndigheter tagit fram en strategi för samverkan som bygger på att det bildas regionala samverkansorgan, så kallade vattenråd, bestående av berörda parter som till exempel kommuner och vattenvårdsförbund. Inom vårt distrikt har intresset varit stort och ett tiotal vattenråd är på gång, bland annat

för Viskan, Lagan, Ätran, Örekilsälven, Göta älv, Vänern och Tidan. Målet är att det ska finnas några vattenråd i full funktion under 2006. Dessa kommer att involveras i arbetet med kartläggning, analys och övervakning av distriktets vatten.

- **Bildande av vattenråd för ökad samverkan i vattenvårdsfrågor**
- **Gullspångsälven nytt naturreservat**

Länsstyrelsens vattenvårdsenhet är involverad i projekt Gullspångslaxen som startades 2003. Projektet omfattar en rad åtgärder i Gullspångsälven för att säkra de unika stammarna av vildlevande lax och öring. Bland annat har lekbankar anlagts och bottenarnas material och struktur anpassats, vilket har skapat goda förutsättningar för framför allt yngre laxfisk. Insatserna i projektet ska också stärka naturvärdena i ett vattenområde av internationell betydelse. Hela området från dammen till Vänern blir naturreservat under 2006.

Länsstyrelsen handlägger strukturstöd från EU, bland annat för utveckling av konkurrens-

och livskraftiga företag inom fiskerinäringen. Under 2005 har strukturstödet satsats särskilt på insatser som ska skapa ekologiskt hållbart och ekonomiskt bärkraftigt kustnära fiske av främst krabba, havskräfta, blåmusslor och ostron. EU-stödet har också använts till

mer konkreta fiskevårdsinsatser som åtgärder för att förstärka de unika laxstammarna i Gullspångsälven och Sävån. Under 2006 kommer ett nytt nationellt program som anger inriktningen för strukturstödsarbetet under perioden 2007-2013. Förberedelser inför den kommande strukturstödsperioden blir en viktig uppgift för Länsstyrelsen under året.

LIVSMEDELSKONTROLL, DJURSKYDD OCH ALLMÄNNA VETERINÄRA FRÅGOR

Säker livsmedelshantering och gott djurskydd

En bra djurhållning med friska djur för en säker livsmedelsproduktion till konsumentens fördel. Så beskriver Länsstyrelsen sitt arbete inom livsmedel, djurskydd och djurhälsa. Länsstyrelsens veterinärsenhet ansvarar på regional nivå för att lagstiftningen inom respektive område följs.

Beredskap inför smittsamma djursjukdomar, så kallade epizootisjukdomar, är ett område som har stått i fokus under 2005. Under hösten deltog Länsstyrelsen i en stor nordisk mul- och klövsjukaövning samt i den nationella beredskapsövningen "Anden" som utgick från ett tänkt scenario med fågelinfluensa. Om en epizootisjukdom skulle bryta ut får länets veterinärer en viktig roll när det gäller att stoppa och begränsa smittan. För att stärka veterinärerna i deras uppdrag genomförde Länsstyrelsen två välbesökta utbildningsdagar för stordjurspraktiserande veterinärer.

- **Höjd beredskap inför smittsamma djursjukdomar**
- **Förändrad livsmedelslagstiftning**

I början av 2006 höjdes beredskapen inför ett eventuellt utbrott av fågelinfluensa i länet. Under mars månad hittades smittade fåglar på några platser i landet. Länsstyrelsen bevakar utvecklingen tillsammans med övriga berörda myndigheter.

Under året kommer Länsstyrelsen att slutföra revideringen av sin beredskapsplan mot smittsamma djursjukdomar. Fokuseringen på fågelinfluensa kommer att vägas in i detta arbete.

2005 pågick intensiva förberedelser inför de stora förändringarna i livsmedelslagstiftningen kring kontroll och hygien, som infördes 1 januari 2006. Både Länsstyrelsen och kommunerna, som har det lokala tillsynsansvaret, har fått utbildning för att möta de nya reglerna. Under 2006 kommer Länsstyrelsen att driva ett regionalt projekt som ska främja

en samsyn mellan kommunerna när det gäller tolkningen av lagen.

Under året kommer Länsstyrelsen att slutföra en första tillsynsrunda hos kommunerna för att följa upp hur de genomför sina djurskyddsinspektioner. Besöken ger goda tillfällen till erfarenhetsutbyte och ger Länsstyrelsen möjlighet att belysa vikten av en väl fungerande kommunal tillsyn.

Allas delaktighet i och ansvar för kulturarvet

Kulturarvet är en viktig tillgång i länet, inte minst genom utvecklingen av kulturturism. Länsstyrelsen ska medverka till att skydda, vårda och levandegöra kulturhistoriskt intressanta miljöer. Det är också Länsstyrelsen som utövar tillsyn över kulturminnesvården och som beslutar om statliga bidrag till insatser för kulturmiljön.

2005 antogs visionsdokumentet "Identitet och livsmiljö" som handlar om att sätta människan i centrum i kulturmiljö-

arbetet. Kulturarvets betydelse för människors hälsa och livskvalitet är en utgångspunkt, liksom medborgarnas möjlighet till delaktighet och inflytande. Medborgarperspektiv, regional identitet, jämställdhet, integration och internationalisering ska genomsyra Länsstyrelsens fortsatta kulturmiljöarbete.

Fem nya byggnadsminnen kom till under 2005, bland annat Forsviks industriområde – en plats som omnämns i Jan Guillous böcker om Arn. Länsstyrelsen har också tagit fram ett program för ökad tillgänglighet vid kulturhistoriska besöksmål, bland annat Varnhems klosterområde och Blomsholms fornlämningsområde.

Under det gångna året avslutades ett mångårigt projekt att digitalisera information om fornlämningar. Idag finns information om samtliga länets fornlämningar samlad på Länsstyrelsens webbplats, www.o.lst.se

Länsstyrelsen vill främja delaktighet och initiativ på lokal nivå. Under 2006 kommer vi att ge bidrag till jordbrukets mindre ekonomibyggnader där ägarna till stor del utför jobben på egen hand. I Nol och Ätrådalen har Länsstyrelsen engagerat lokala ideella krafter för vård av fornminnen. Vi stödjer också Ale och Lilla Edets kommun i arbetet med att ta fram kulturvårdsprogram som ska öka det kommunala engagemanget.

- **Människan i centrum i kulturmiljöarbetet**
- **Ökad tillgänglighet till kulturhistoriskt intressanta byggnader**
- **Främjande av lokala kulturvårdsinsatser**

Arbetet med att öka tillgängligheten till kulturhistoriskt intressanta byggnader fortsätter under 2006.

Länsstyrelsen fortsätter också att stödja utgivning-

en av guideböcker i Göteborgs invandrartäta förorter; ett exempel på detta är boken "Upptäck Angered" som kom ut 2005.

2006 har Länsstyrelsen regeringens uppdrag att ta fram ett program för natur- och kulturturism. Det ska främja den regionala utvecklingen, där skyddade natur- och kulturområden används för att bygga en hållbar turism.

I länet finns

- 43 723 fasta fornlämningar
 - 617 byggnadsminnen
 - 651 skyddade kyrkobyggnader
 - 190 riksintresseområden, varav ett världsarvsområde – Tanums hällristningar
- 24 miljoner kronor har delats ut till kulturmiljövård under 2005.

Samhällsplanering med människan i centrum

Länsstyrelsen samordnar statliga intressen och mellankommunala frågor inom samhällsplanering, infrastrukturplanering och boende. Målet är att bidra till en hållbar utveckling och goda livsmiljöer för invånarna i Västra Götalands län.

Ett av de mest omfattande infrastrukturprojekten i Västra Götaland är Västlänken, med en järnvägstunnel för tågtrafik under centrala Göteborg. Under 2005 fortsatte planeringsprocessen för Västlänken med den så kallade järnvägsutredningen som utgör underlag för val av järnvägens sträckning genom Göteborg. Västlänken beräknas stå färdig 2017 och kommer att ge ökad kapacitet och hastighet i pendeltrafiken, vilket gynnar utvecklingen av länets fyra stora lokala arbetsmarknadsregioner.

Inflyttningen till länet har fortsatt och efterfrågan på bostäder är mycket stor, framför allt i storstadsområdet. Bostadsbyggandet har ökat; under 2005 påbörjades byggandet av 4 700 bostäder. Det statliga stimulansbidraget till mindre hyresbostäder och studentbostäder har medverkat till att andelen hyreslägenheter är den högsta på flera år. Under 2006 kommer Länsstyrelsen att fortsätta informera om investeringsstimulans, framför allt i kommuner med bostadsbrist där det finns färdiga eller pågående detaljplaner som lämpar sig för hyresbostäder.

Under 2005 har Länsstyrelsen medverkat i planeringen av Älvstaden i Göteborg. Projektet innebär bland annat fortsatt utbyggnad av Norra och Södra Älvstranden samt fördjupad översiktsplan för Göteborgs Hamn.

Att skapa en integrerad och hållbar förvaltning av länets kustzon är en strategisk fråga för Länsstyrelsen och kustkommunerna i länet. Länsstyrelsen vill tidigt fånga upp pågående förändringsprocesser för att kunna påverka och samordna dessa i en hållbar riktning. Med ökat boende och ekonomiskt starka fritidsgrupper vid kusten växer de fysiska anspråken på mark och vatten för rekreation i en känslig natur- och kulturmiljö. Under 2006-2007 ska Länsstyrelsen tillhandahålla ett allsidigt planeringsunderlag, främja dialog mellan berörda parter och samordna och utvärdera kommunernas planering.

Länsstyrelsen deltog under 2005 i regeringens kampanj om risker med radon i bostäder. Syftet har varit att förmå fler småhusägare att genomföra radonmätningar.

Under andra kvartalet 2005 introducerades det statliga stödet till energieffektivisering i offentliga lokaler. På kort tid genomförde Länsstyrelsen ett antal välbesökta seminarier riktade till berörda fastighetsägare i länet. Gensvaret blev stort och vid årets slut hade Länsstyrelsen fått in cirka 300 projektansökningar. Under 2006 fortsätter satsningen på att främja energihushållning och stimulera till ökad användning av förnybara energikällor. Vid årsskiftet 2006 introducerades två nya energistöd riktade till småhusägare. Målet är att fler ska byta från oljevärm och direkt-el till miljövänligare alternativ som pellets och fjärrvärme.

ÖVRIG FÖRVALTNING

Rättssäkerhet ger förtroende hos länets invånare

Länsstyrelsen har tillsyn över bland annat överförmyndare, stiftelser och bevakningsföretag samt ansvar för ärenden som rör jakt i länet. Vid allmänna val är Länsstyrelsen regional valmyndighet. Det är Länsstyrelsen som ger tillstånd till spridning av aska efter avliden och som beslutar om vissa trafikföreskrifter, till exempel hastighetsbegränsning på landsväg.

Den 17 september 2006 är det val i Sverige. Länsstyrelsen har det regionala ansvaret för att valen till riksdag, kommun och landsting genomförs korrekt. Efter valdagen kontrollräknar Länsstyrelsen alla valsedlar, ett arbete som involverar cirka 300 personer.

Under ett antal år har Länsstyrelsen prioriterat tillsynen av bevakningsföretag. 2006 vill regeringen att länsstyrelserna lägger extra fokus på tillsyn av företag som utför värdetransporter. Tillsynen kommer att samordnas med Rikspolisstyrelsens arbete.

Alla länets 49 kommuner har en överförmyndare vars uppgift är att utse god man eller förvaltare till personer som på grund av ålder, sjukdom, psykisk störning eller funktionshinder inte kan ta ansvar för sin ekonomi eller bevaka sina rättigheter. Kompetensen och ordningen hos länets överförmyndare varierar.

Länsstyrelsen arbetar därför med att höja kompetensen, bland annat genom att erbjuda vidareutbildning vid en årlig konferens. Tillsynen av överförmyndarverksamheten har lett till anmärkningar i vissa av länets kommuner och de senaste åren har flera överförmyndare fått lämna sina uppdrag.

Länsstyrelsen har tillsyn över stiftelser. Under 2005 har vi granskat stiftelser som driver vård och skola samt djupgranskat stiftelser som äger hyresfastigheter eller lämnar hyresbidrag. En uppföljning av dessa stiftelser kommer att ske

även under 2006. Under året ska Länsstyrelsen också granska vissa stiftelser som lämnar bidrag och stöd till barn.

Länsstyrelsens beslut ska vara rättssäkra och formulerade på ett enkelt och begripligt språk. Under 2005 har vi kontaktat några av de länsinvånare som mottagit våra beslut för att få deras synpunkter kring språk och bemötande i samband med besluten.

I länet finns

- 985 valdistrikt
- 2 500 stiftelser
- 2 480 tillstånd/anmälningar om övervakningskameror
- 102 bingotillstånd
- 58 bevakningsföretag
- 4 122 registrerade områden för älgjakt
- 6 404 fällda älgar under jaktperioden 2004-2005

Hållbar ekonomisk tillväxt

Länsstyrelsen ska medverka till att arbetet med det regionala tillväxtprogrammet bedrivs effektivt och enligt det nationella målet för regional utvecklingspolitik.

Det regionala tillväxtprogrammet för Västra Götalands län gäller perioden 2004-2007. Huvudansvaret för programmet ligger hos Västra Götalandsregionen. Länsstyrelsen samordnar de statliga myndigheternas insatser. 2005 samlade Länsstyrelsen berörda statliga aktörer vid fyra tillfällen.

- **Statlig samordning inom det statliga tillväxtprogrammet**
- **Ny utvecklingsvision med fokus på hållbar utveckling**
- **Landsbygdsanalys av Västra Götalands län**

Länsstyrelsen har en roll som medfinansier i det regionala tillväxtprogrammet. Under 2005 beviljades cirka 8,7 miljoner kronor till ett trettiofem regionala utvecklingsprojekt. Under 2006 kommer, förutom jämställdhetssatsningar, även projekt som syftar till statlig samordning och transnationella projekt att prioriteras.

I april 2005 antog regionfullmäktige en regional utvecklingsvision. Utgångspunkten för visionen är begreppet hållbar utveckling. Länsstyrelsen har deltagit i processen med att ta fram visionen, dels via medlemskap i det centrala partnerskapet, dels via särskilda överläggningar med regionutvecklingssekreteriatet.

2007 införs ett nytt program för landsbygdens utveckling. Programmet ersätter EU:s nuvarande miljö- och landsbygdsprogram som löper fram till och med 2006. Landsbygdsprogrammet är en del av EU:s jordbrukspolitik. Det övergripande

målet är att bidra till en ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden. Stöd och ersättningar som betalas ut inom programmet finansieras både via EU-budgeten och nationellt. Inför införandet av det nya programmet har Länsstyrelsen beslutat att ta fram en landsbygdsanalys för Västra Götalands län. Analysen ska beskriva den demografiska utvecklingen och strukturuomvandlingen i länets jordbruk under den senaste tioårsperioden samt ge en utvärdering av det stöd som har gått till landsbygden under 2000-talet. Landsbygdsanalysen ger underlag för beslut om hur Västra Götalands landsbygd kan utvecklas på lång sikt samt vilka förändringar i villkoren för stödgivningen som är önskvärda under kommande programperiod.

I länet finns:

- 1 528 500 invånare 2005 – en befolkningsökning med 6 600 personer jämfört med 2004
- 40 500 öppet arbetslösa 2005 – en ökning med 1 000 från 2004

SOCIAL OMVÅRDNAD

Bra omsorg på lika villkor

När man inte kan skapa en säker och trygg livsmiljö på egen hand ska samhället erbjuda stöd, till exempel äldre- och handikappomsorg, ekonomiskt bistånd och missbruksvård. Länsstyrelsen ska som tillsynsmyndighet se till att kommuner och andra som arbetar inom socialtjänstens område följer de lagar och regler som finns.

Hur samhället tar hand om sina äldre är ett ämne för ständig debatt och ett område som har ett särskilt intresse hos regeringen. Sedan drygt två år har Länsstyrelsen förstärkt sin tillsyn av äldreomsorgen. Det gångna året genomfördes 24 kommunövergripande tillsyner. Dessutom genomfördes 30 oanmälda tillsyner med inriktning på särskilda boenden för äldre. Äldreomsorgen fungerar i stort sett bra men vissa kommuner har generellt sett höga krav för att få hemtjänst eller särskilt boende. Den genomgående brist som framkommit vid tillsy-

- **Ett sextiototal tillsyner inom äldreomsorgen genomfördes 2005**
- **Granskning av hur kommunernas socialtjänst tar hänsyn till barnperspektivet**

nen handlar om avsaknad av social stimulans i vardagen.

Under 2005 fortsatte Länsstyrelsen sitt treåriga arbete med att granska hur socialtjänsten tar hänsyn till barnperspektivet när det gäller ekonomisk hjälp till barnfamiljer. Förra året granskades 22 kommuner eller stadsdelsnämnder. Resterande kommuner i länet kommer att granskas under 2006. Hittills har granskningen visat att barnperspektivet beaktas i framför allt vräkningsärenden. Länsstyrelsen har också fortsatt sin granskning av hur kommunerna handlägger anmälningar om barn och unga som far illa. 30 nämnder granskades under 2005.

Våld mot kvinnor är en brännande fråga och Länsstyrelsen arbetar aktivt med att stimulera kommunerna till att ta fram handlingsplaner

för hur man ska hjälpa kvinnor som utsatts för våld. Effekten av detta arbete har varit god; 43 av länets 49 kommuner har upprättat handlingsplaner. Resterande kommuner arbetar med att ta fram sådana planer.

Länsstyrelsens socialenhet redovisar sin tillsynsverksamhet med mera i ett stort antal rapporter. De finns att beställa eller hämta hem som pdf-filer på Länsstyrelsens webbplats, www.o.lst.se

Ökad trafiksäkerhet

Länsstyrelsens körkorts- och trafikverksamhet ska präglas av snabb och professionell service med trafiksäkerheten i fokus. Varje år handlägger Länsstyrelsen tusentals trafikärenden, bland annat körkortstillstånd och tillstånd för övningskörning samt återkallelse av körkort. Länsstyrelsen har också tillsyn över taxi-, buss- och godstrafiken.

Den som söker körkorts- och trafiktillstånd ska få ett snabbt besked. Det gångna året utökades servicen till allmänheten, bland annat genom förbättrad telefonservice och snabbare handläggningstider. Under 2006 prioriteras utvecklingen av den elektroniska servicen via Länsstyrelsens webbplats, vilket är ett steg på vägen mot att göra Länsstyrelsen till en 24-timmarsmyndighet. Sökande och tillståndsinnehavare ska lättare hitta rätt blanketter på vår webbplats och det ska bli möjligt att lämna in ansökningar elektroniskt.

Sedan två år tillbaka provas villkorlig körkortsåterkallelse i Västra Götaland. Den som blir av med körkortet på grund av rattfylleri kan få tillbaka körkortet, förutsatt att fordonet utrustas med alkolås och att körkortsinnehavaren regelbundet lämnar läkarintyg. Vid årsskiftet 2005/2006 körde 110 personer fordon utrustade med alkolås efter beslut om villkorlig återkallelse. Hittills har 13 personer klarat provotiden, medan 16 personer har fått lämna projektet då de inte uppfyllt villkoren.

Den 1 januari 2006 infördes nya regler för handledarskap vid privat övningskörning. Hand-

ledaren måste numera genomgå en introduktionsutbildning tillsammans med eleven innan han eller hon kan godkännas som handledare av Länsstyrelsen.

Antalet trafiktillståndsinnehavare, personer med tillstånd för taxi-, buss- och godstrafik, minskade något under 2005. Liksom tidigare år omfattade minskningen alla trafikslag.

Under 2006 prioriteras ärenden där körkortet omhändertagits. Vi kommer också att prioritera tillsynen av den yrkesmässiga trafiken, där vi kontrollerar att skatter och avgifter betalas samt

att trafikbestämmelserna följs.

Under 2005

- beviljades 47 389 körkortstillstånd och 87 087 ansökningar om handledare vid privat övningskörning
- blev 6 058 personer av med körkortet, 5 301 män och 757 kvinnor
- beviljades 317 trafiktillstånd och 21 uthyrningstillstånd
- beviljades 463 taxiförarlegitimationer

I länet finns

- 1 001 542 fordon i trafik
- 974 669 personer som har körkort
- 10 270 personer som har taxiförarlegitimation
- 3 228 godstillstånd
- 1 306 taxitillstånd
- 202 busstillstånd

KRISHANTERING, SKYDD MOT OLYCKOR OCH CIVILT FÖRSVAR

God krisberedskap

Länsstyrelsen är regionalt ansvarig för frågor som rör krisberedskap. Vid en kris kan Länsstyrelsen gå in och samordna, informera och ibland leda arbetet. Länsstyrelsen ska också stödja och följa upp kommunernas krishanteringsarbete. Målet är att skapa ett robust samhälle där invånarna har ett bra skydd mot olyckor och vid allvarliga kriser.

Inledningen av 2005 präglades starkt av flodvågskatastrofen i Sydostasien. Länsstyrelsen deltog i arbetet med att underlätta för hemvändande som drabbats av katastrofen. Krisledningsgruppen sammanträdde regelbundet och Länsstyrelsens webbplats, www.o.lst.se, användes för löpande information. En vecka efter Sydostasienkatastrofen svepte stormen Gudrun in över Sydsverige och orsakade omfattande elavbrott samt skador på skog och infrastruktur. Värst drabbades de sydöstra delarna av länet. Vissa lättnader kring hanteringen av stormska-

- **Krisledningsarbete vid Sydostasienkatastrofen och stormen Gudrun**
- **Stöd och utbildning i krisberedskap till länets kommuner**

dad skog infördes och under sommaren sattes skogsbrandflyg in i de stormdrabbade delarna av länet. Arbetet med dessa stora katastrofer har utvecklat och stärkt Länsstyrelsens förmåga att samordna, samverka och informera vid kris-situationer i länet.

En uppföljning bland länets kommuner visar att majoriteten av kommunerna har en god krisberedskap men att de behöver fortsatt stöd av Länsstyrelsen. Under det gångna året har Länsstyrelsen utbildat kommunerna i lednings- och övningsmetodik samt gett stöd i arbetet med att upprätta kommunala handlingsprogram för skydd mot olyckor. Huvuddelen av länets kommuner har nu antagit sådana handlingsprogram.

Arbetet med att stärka och utveckla Länsstyrelsens krishanteringsförmåga fortsätter att stå i fokus 2006. Till hösten ska Länsstyrelsen

medverka vid en kärnkraftsövning tillsammans med Länsstyrelsen i Halland.

Lagen om skydd mot olyckor ställer särskilda krav på beredskap hos så kallade farliga anläggningar, det vill säga anläggningar där en olycka kan orsaka allvarliga skador på människor och miljö. Efter en kartläggning som slutfördes 2005 har cirka 80 anläggningar i Västra Götaland klassats som "farliga anläggningar" av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen fortsätter under 2006 att stödja kommunerna. Bland annat genomförs en gemensam stabsutbildning för beslutsfattare inom den kommunala krisledningen och räddningstjänsten.

Länsstyrelsen kontrollerar att kommunerna följer de nationella målen och lagstiftningen inom skydd mot olyckor samt målen i de kommunala handlingsprogrammen. Tillsynsverksamheten kommer att prioriteras 2006, då sju tillsynsbesök ska genomföras.

INTEGRATION OCH JÄMSTÄLLDHET

Mänskliga rättigheter och lika möjligheter

Människor ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett kön, sexuell läggning eller etnisk och kulturell bakgrund. Länsstyrelsen ansvarar för att de nationella målen för jämställdhets- och integrationspolitiken får genomslag i Västra Götalands län.

Kvinnofrid är ett område där Länsstyrelsen är mycket aktiv. Länsstyrelsen samordnar arbetet mot våld i nära relationer och ger stöd till insatser för kvinnor som utsatts för mäns våld. På initiativ av länets styrgrupp för kvinnofrid genomfördes under det gångna året fyra välbesökta och uppskattade seminariedagar på temat mäns våld mot kvinnor. 2005 startade också en myndighetssamverkan mot trafficking, det vill säga handel med människor för sexuella ändamål. En kartläggning pågår och under 2006 ska en samverkansplan tas fram och sedan spridas i länet.

2005 startade programmet "Gör det Jämnt i Västra Götaland" som drivs i ett samarbete mellan Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen,

Europeiska Socialfonden och ett antal viktiga aktörer i länet. Syftet är att hjälpa offentliga organisationer att föra in jämställdhetsperspektivet i de verksamheter som möter medborgare, kunder, elever, patienter med flera. Hittills har 12 verksamheter gått med i programmet. Under 2006 kommer fler verksamheter att ansluta sig.

Att motverka diskriminering i arbetslivet är ett av Länsstyrelsens uppdrag. Under 2005 fick alla företag i Göteborgs kommun med 20-200 anställda information om vad lagen föreskriver när det gäller diskriminering i arbetslivet.

Länsstyrelsen har regeringens uppdrag att motverka att ungdomar utsätts för hedersrelaterat våld och ska ge stöd och skydd till dem som drabbas. Arbetet har pågått i fyra år och Länsstyrelsen har bland annat gett stöd till uppbygg-

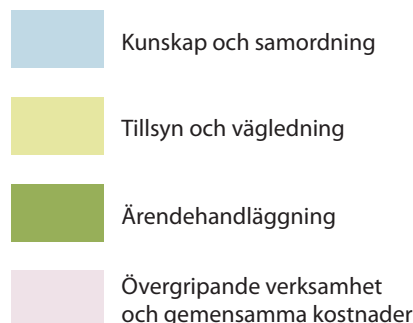
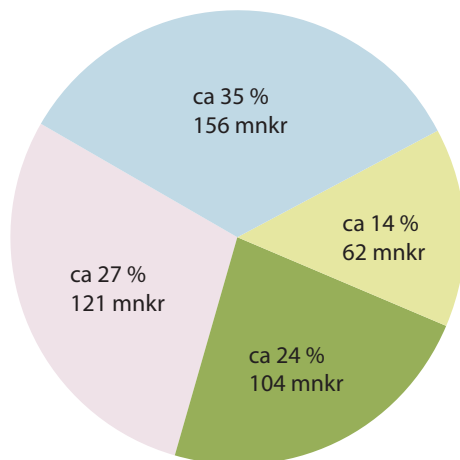
naden av en lägenhetsbank som används för att ge skyddat boende åt dem som behöver det. Genom boendet erbjuds den drabbade personligt stöd. Under 2005 fick drygt 2 000 nyckelpersoner inom länets kommuner och regionala organ utbildning inom området.

Under 2006 ska projektet successivt lämnas över till ordinarie aktörer.

Under 2005

- granskades 135 jämställdhetsplaner
- deltog 497 personer i seminarier om könsrelaterat våld
- deltog 350 personer i regionala seminarier om ökad och förbättrad samverkan kring nyanlända flyktingar och andra invandrare
- deltog 100 företag i en utbildning om aktivt jämställdhets- och mångfaldsarbete

- **Myndighetssamverkan mot trafficking**
- **Utvecklingsprogrammet Gör det jämt lyfter upp jämställdhetsperspektivet**
- **Förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld**

**LÄNSSTYRELSENS
VERKSAMHETSKOSTNADER**
Verksamhetskostnaderna för Länsstyrelsen i Västra Götaland uppgick till ca 443 miljoner kronor för 2005. Diagrammet visar hur kostnaderna fördelar sig mellan Länsstyrelsens olika verksamhetsområden.

OM LÄNSSTYRELSEN OCH REGLERINGSBREV 2006

Regeringens mål för Länsstyrelsen

De 21 länsstyrelsernas verksamhet styrs av regeringen – dels genom länsstyrelseinstruktionen, dels genom ett årligt regleringsbrev med uppdrag, mål och ekonomiska ramar.

I länsstyrelseinstruktionen (SFS 2002:894) beskrivs, i ett långsiktigt perspektiv, myndighetens ansvar och uppgifter:

- Verka för att nationella mål får genomslag på regional nivå.
- Samordna olika samhällsintressen utifrån ett statligt helhetsperspektiv.
- Främja utvecklingen i länet och informera regeringen om länets behov.

Det årliga regleringsbrevet är det viktigaste instrumentet för att styra länsstyrelsernas verksamhet i syfte att verkställa regeringens politik. Regleringsbrevet ställer upp effektmål och verksamhetsmål, lämnar uppdrag och anger ekonomiska och andra villkor för årets verksamhet. Vidare ställs specifika återrapporteringskrav som anger vilken resultatinformation regeringen vill ha i myndighetens årsredovisning.

I länsstyrelsernas regleringsbrev för budgetåret 2006 är verksamheten uppdelad i tre större områden med olika övergripande mål:

- **Kunskap och samordning** – inom generellt sektorsövergripande arbete, regional utveckling och miljömålsarbete. Målet är ett långsiktigt hållbart förverkligande av den nationella politiken genom att samordna och ta hänsyn till olika sakintressen.
- **Tillsyn och vägledning** – inom social-, miljö-, djur- och livsmedels- samt övrig tillsyn. Målet är ett ökat skydd för enskilda och värande om samhället i övrigt genom tillsyn och vägledande arbete.
- **Ärendehandläggning** – inom trafikärenden, EU-stöd och övrig ärendehandläggning. Målet är en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning.

Länsöverdirektör
Göran Bengtsson

Om Länsstyrelsen och länet

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har som regeringens företrädare i länet till uppgift att följa länets tillstånd och behov, anpassa de nationella målen till förhållandena i länet, samordna länets olika intressen och främja länets utveckling. Bred kunskap samt en effektiv och rättssäker förvaltning är riktmärken för Länsstyrelsens arbete. En decentraliserad organisation med verksamhet på sju platser gör Länsstyrelsen till en tillgänglig myndighet som kan göra samlade bedömningar i frågor som rör medborgare, företag och organisationer.

2007 ska Länsstyrelsen vara en 24-timmarsmyndighet i linje med regeringens mål för 24-timmars tjänster. Under året intensifieras arbetet med att utveckla tillgängligheten till våra tjänster via Internet. Arbetet sker i samverkan med övriga länsstyrelser i landet. Ambitionen är att vi ska börja lanseringen av de så kallade e-tjänsterna redan till hösten, bland annat inom körkortsområdet.

Att vara en arbetsplats som lockar till sig kompetenta och engagerade medarbetare är viktigt för Länsstyrelsen. De kommande åren står vi, liksom andra länsstyrelser i Sverige, inför stora pensionsavgångar. För att möta framtida behov har regeringen avsatt pengar till en stor traineesatsning. Under våren 2006 kommer 210 traineer att anställas på landets länsstyrelser; 29 av dem placeras på Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Vår länsstyrelse har utvecklat en modell för kompetensförsörjning kallad Kompis (Kompetensförsörjning i staten). Modellen

är kopplad till ett IT-stöd som hjälper oss att kartlägga kompetens och behov av kompetensutveckling hos våra medarbetare. Kompis har prövats på några av våra enheter och kommer under året att tas i bruk på hela Länsstyrelsen. Även andra länsstyrelser har visat intresse för vår modell.

Länsstyrelsen använder sedan ett år tillbaka metoden balanserad styrning för övergripande uppföljning och planering av verksamheten.

Genom metoden kan vi omsätta externa krav, exempelvis regeringens uppdrag och medborgarnas förväntningar, till intern styrning av vår verksamhet. Under 2006 kommer Länsstyrelsens enheter att börja använda balanserad styrning inom sina respektive verksamheter.

2006 förbereder vi oss inför EU:s nya programperiod som sträcker sig från 2007 till 2013. Under nästa år kommer bland annat ett nytt program för landsbygdsutveckling. I EU-programmen finns pengar att söka för verksamheter som på olika sätt bidrar till länets utveckling.

I början av mars i år konstaterades några fall av fågelinfluensa i Sverige. Med anledning av detta har Länsstyrelsen höjt sin beredskap för att kunna möta ett eventuellt utbrott i Västra Götalands län. Arbetet involverar flera av våra enheter och genomförs i samverkan med övriga berörda myndigheter. Fokuseringen på fågelinfluensa har gjort oss påmind om vår viktiga roll som krisberedskapssamordnare i länet.

Länsstyrelsens styrelse

Sedan 2003 har Länsstyrelsen i Västra Götalands län en lekmannastyrelse bestående av åtta personer samt landshövdingen som ordförande. Styrelsen beslutar i övergripande och principiella frågor som mål, strategier, riktlinjer och långsiktig planering, men inte i enskilda ärenden.

Ämnen som varit uppe på dagordningen under 2005 är exempelvis regional utvecklingsvision, personalplanering och kompetensförsörjning på Länsstyrelsen, regional förvaltningsplan för varg och lo samt samhällsbyggande, planering och utveckling i Västra Götalands län. Styrelsen är, med sin breda kompetens och stora kontaktyta, en viktig resurs för att stödja och ge idéer till en fortsatt utveckling av Länsstyrelsens arbete i länet.

LEDAMÖTER:

Bernice Bjelkevik,
skattedirektör, Skatteverket, Västra Götalands län
Stefan Edman,
biolog och författare, Ljungskile
Monica Green,
riksdagsledamot (s), Skövde
Karl Erik Gustafsson,
professor, Göteborgs universitet
Lotta Johansson,
verksamhetsansvarig, Navet, Borås
Kamran Redjamand,
VD, Lundsbrunns Konferens och kurort
Christer Svederberg,
lantmästare, Skaraborg,
Länsförbundsstyrelse av LRF, Lidköping
Cecilia Widegren,
riksdagsledamot (m), Kvänum

Göte Bernhardsson, ordförande

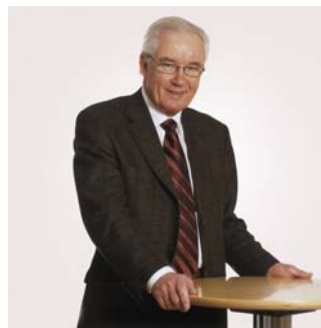
Monica Green

Kamran Redjamand

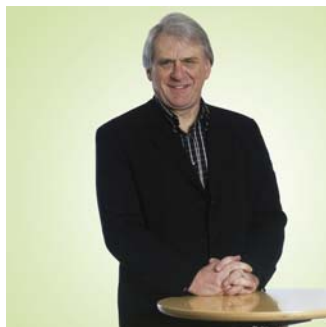
Bernice Bjelkevik

Karl Erik Gustafsson

Christer Svederberg

Stefan Edman

Lotta Johansson

Cecilia Widegren

Vad gjorde Länsstyrelsen i Västra Götalands län under 2005?
Vad planerar Länsstyrelsen att göra under 2006?

Ett axplock av aktiviteter samt större och mindre händelser
inom Länsstyrelsens verksamheter beskrivs i den här sammanfattningen.
Årsredovisningen för 2005 och verksamhetsplanen för 2006
finns att läsa i sin helhet på Länsstyrelsens webbplats www.o.lst.se

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

403 40 Göteborg | Tel: 031-60 50 00 | Fax: 031-774 27 63
E-post: lansstyrelsen@o.lst.se | www.o.lst.se